

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.Н. КАРАЗІНА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

Ректор Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна

В.С. Бакіров

ПРОГРАМА

**Комплексного атестаційного екзамену за фахом
за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування»**

Затверджено на засіданні

вченої ради економічного факультету

протокол № __ від _____ 2020 р.

Голова вченої ради

економічного факультету

_____ О.І. Давидов

ПРОГРАМА КУРСУ «ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК»

1. Фінансовий облік I

Тема 1. Основи побудови фінансового обліку.

Бухгалтерський фінансовий облік в інформаційній системі керування економікою підприємства. Користувачі інформації бухгалтерського фінансового обліку. Обумовленість організації обліку на підприємстві вимогами користувачів інформації. Фінансовий і управлінський облік: завдання, порівняльна характеристика, області використання інформації.

Фінансовий облік як система відображення руху коштів у процесі підприємницької діяльності. Основний зміст бухгалтерського (фінансового) обліку: оцінка стану і змін основного й оборотного капіталу, власних і позикових джерел фінансування активів підприємства, руху фінансових потоків за звітний період, а також фінансових результатів. Бухгалтерська звітність як завершальна стадія фінансового обліку. Принципи і загальні положення міжнародних стандартів фінансової звітності і їхній вплив на організацію бухгалтерського (фінансового) обліку в Україні. Мета і задачі реформування бухгалтерського обліку в Україні. Основи концепції бухгалтерського обліку в ринкової економіки України.

Система нормативного регулювання бухгалтерського (фінансового) обліку в Україні. План рахунків бухгалтерського обліку (2000р.) як методологічний нормативний документ усієї системи бухгалтерського (фінансового) обліку.

Облікова політика підприємства, принципи її формування і розкриття. Концепція бухгалтерського обліку в ринковій економіці й основні напрямки реформування його в Україні.

Тема 2. Облік грошових коштів.

Загальна характеристика розрахунків в Україні.

Організація безготівкових розрахунків та порядок обліку операцій на поточних рахунках в національній валюті:

- порядок відкриття рахунків;
- розрахунково-платіжні документи;
- рахунки обліку, облікові реєстри, кореспонденція та порядок відображення в реєстрах операцій з грошовими коштами.

Облік коштів на розрахункових і інших рахунках у банках.

Облік операцій на поточному рахунку в іноземній валюті та нормативні акти, рахунки синтетичного та аналітичного обліку, операції та бухгалтерські записи. Оцінка в бухгалтерському обліку валютних цінностей і операцій в іноземній валюті. Облік курсових різниць. Облік операцій з придбання та продажу іноземної валюти.

Облік касових операцій і нормативні акти; документальне забезпечення бухгалтерських записів; облікові реєстри; бухгалтерські записи; інвентаризація каси.

Особливості обліку касових операцій в іноземній валюті .

Облік державних облігацій і інших видів цінних паперів в іноземній валюті.

Тема 3. Облік короткострокових фінансових інвестицій.

П(С)БУ 12 “Фінансові інвестиції”.

Первісна вартість інвестицій, їх класифікація.

Оцінка фінансових інвестицій.

Облік короткострокових фінансових інвестицій.

Використання методу участі в капіталі для оцінки зміну вартості короткострокових фінансових інвестицій.

Тема 4. Облік довгострокових фінансових інвестицій.

Правові й економічні основи інвестиційної діяльності, здійснюваної у формі капітальних вкладень.

Склад і класифікація капітальних вкладень.

Принципи обліку капітальних вкладень.

Облік витрат на капітальне будівництво: будівельних і монтажних робіт при підрядному і господарському способах їхнього виробництва; придбання устаткування, інструмента й інвентарю; інших капітальних робіт і витрат.

Облік придбання земельних ділянок, об'єктів природокористування, окремих об'єктів основних засобів.

Облік придбання і створення нематеріальних активів.

Облік закінчених капітальних вкладень. Визначення інвентарної вартості об'єктів капітальних вкладень, що вводяться в дію.

Облік джерел фінансування капітальних вкладень.

Тема 5. Облік дебіторської заборгованості.

Принципи обліку й оцінки дебіторської і кредиторської заборгованості. П(С)БУ 10 “Дебіторська заборгованість”. Визнання та оцінка дебіторської заборгованості.

Форми розрахунків. Терміни розрахунків. Система рахунків по обліку розрахунків з дебіторами і кредиторами. Облік резерву сумнівних боргів.

Облік розрахунків з підзвітними особами: нормативні акти з організації розрахунків з підзвітними особами, облікові реєстри та облік розрахунків.

Облік дебіторської заборгованості.

Тема 6. Облік основних засобів.

Основні засоби, їхня характеристика, класифікація й оцінка. П(С)БУ 7 «Основні засоби».

Синтетичний і аналітичний облік основних засобів.

Облік надходження основних засобів. Формування вартості об'єктів основних засобів у залежності від джерел надходження. Облік операцій надходження засобів.

Амортизація основних засобів, методи нарахування амортизації та порядок відображення в обліку сум амортизаційних відрахувань.

Інвентаризація і переоцінка основних засобів, облік їх результатів.

Облік витрат на відновлення (ремонт) основних засобів.

Оренда основних засобів. Форми оренди. Облік оренди основних засобів в орендодавця й орендаря. Облік лізингових операцій.

Облік вибуття основних засобів.

Інвентаризація основних засобів.

Тема 7. Облік інших необоротних матеріальних активів.

Характеристика необоротних матеріальних активів, їхні види, класифікація й оцінка.

Синтетичний і аналітичний облік необоротних матеріальних активів.

Облік надходження необоротних матеріальних активів.

Облік амортизації необоротних матеріальних активів. Методи нарахування амортизації.

Облік вибуття необоротних матеріальних активів.

Інвентаризація необоротних матеріальних активів.

Тема 8. Облік нематеріальних активів.

Характеристика нематеріальних активів, їхні види, класифікація й оцінка (П(С)БУ 8 «Нематеріальні активи»).

Синтетичний і аналітичний облік нематеріальних активів. Облік надходження нематеріальних активів.

Облік амортизації нематеріальних активів. Методи нарахування амортизації. Облік вибуття нематеріальних активів. Інвентаризація нематеріальних активів

Тема 9. Облік запасів.

Виробничі запаси, їх класифікація та оцінка. П(С)БУ 9 «Запаси».

Порядок формування собівартості запасів.

Документальне оформлення надходження та використання запасів на виробництво.

Облік операцій використання запасів. Запаси, їхня класифікація і види оцінок.

Облік надходження матеріалів. Формування фактичної собівартості матеріалів, що надходять на склад. Облік відпуску запасів зі складів. Методи оцінки витрат запасів. Облік запасів на складах і в бухгалтерії. Методи аналітичного обліку запасів. Облік транспортно-заготівельних витрат.

Облік податку на додаткову вартість по придбаних матеріально-виробничих запасах.

Облік матеріальних цінностей на за балансових рахунках.

Інвентаризація матеріально-виробничих запасів, облік результатів інвентаризації.

Тема 10. Облік витрат виробництва та випуску готової продукції.

Витрати організації, їхній склад і порядок обліку (П(С)БУ 16 “Витрати”). Поняття про витрати, витрати і собівартості продукції (робіт, послуг) у системі фінансового обліку. Методологічні основи формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати.

Витрати на виробництво, їхній склад і класифікація. Умови визначення витрат витратами звітного періоду. Призначення витрат виробництва за економічними елементами, цільовим призначенням, способом включення до собівартості продукції (робіт, послуг) та іншими ознаками. Організація обліку витрат на виробництво в системі фінансового обліку по елементах і в управлінському обліку по статтях витрат (калькуляційний розріз). Об'єкти обліку витрат. Система рахунків витрат на виробництво. Узагальнення витрат в облікових регістрах.

Облік загально виробничих витрат, порядок їх розподілу. Облік витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції. Незавершене виробництво: поняття, склад, методи оцінки і порядок відображення у фінансовому й управлінському обліку.

Облік витрат по елементам в системі рахунків класу 8 "Витрати по елементам". Кореспонденція рахунків з обліку витрат на виробництво та випуск продукції. Облік адміністративних витрат, витрат на збут, інших операційних витрат та витрат, не пов'язаних з операційною діяльністю.

Особливості обліку і розподілу витрат допоміжних виробництв.

2. Фінансовий облік II

Тема 11. Облік зобов'язань за розрахунками з постачальниками.

Облік розрахунків з постачальниками: нормативні акти з організації розрахунків з постачальниками, облікові реєстри та облік розрахунків.

П(С)БУ 11 “Зобов'язання”, класифікація зобов'язань.

Облік розрахунків з постачальниками і підрядчиками.

Види розрахунків, відбивані на рахунку 63, метод нарахування при відображенні операцій на рахунку 63, порядок обліку авансів виданих. Документальне оформлення розрахунків з постачальниками. Облік розрахунків по претензіях.

Тема 12. Облік короткострокових зобов'язань за розрахунками з банками та іншими позиками.

П(С)БУ 11 “Зобов'язання”.

Нормативне забезпечення проведення позикових операцій.

Облік кредитів банку, позик і відсотків за користування позиковими засобами.

Документальне оформлення короткострокових зобов'язань за позиками.

Синтетичний та аналітичний облік короткострокових зобов'язань за позиками.

Тема 13. Облік розрахунків з оплати праці та соціального страхування.

Організація оплати праці на підприємствах, види заробітної плати, форми і системи оплати праці.

Документальне оформлення обліку розрахунків з робітниками та службовцями по оплаті праці. Облік чисельності працівників, відпрацьованого часу і випуску.

Порядок нарахування заробітної плати за різними формами і системами оплати праці та по середньому заробітку. Порядок розрахунку заробітної плати, доплат, оплати відпусток, надбавок, гарантій і компенсацій і виплат соціального характеру.

Утримання з заробітної плати. Оформлення розрахунків по оплаті праці.

Порядок визначення допомоги за тимчасовою непрацездатністю.

Особливості обліку заробітної плати за час тарифної відпустки .

Порядок розрахунків по обов'язковому державному соціальному страхуванню.

Суб'єкти, об'єкти, ставки зборів. Відображення в обліку розрахунків з органами страхування. Склад фонду оплати праці і виплат соціального характеру.

Синтетичний і аналітичний облік розрахунків з персоналом по оплаті праці. Порядок складання розрахункових відомостей. Зведення даних про нараховані суми заробітної плати по її складу, структурним підрозділам, категоріям персоналу й утриманням. Угруповання нарахованої заробітної плати по напрямках витрат.

Облік розрахунків з персоналом за товари, куплені в кредит, надані позики, по відшкодуванню матеріального збитку й інших операцій.

Тема 14. Облік розрахунків з бюджетом.

Класифікація розрахунків з бюджетом, їх види та особливості обліку.

Розрахунки по ПДВ, особливості їх визначення та обліку.

Визначення податкових зобов'язань та податкового кредиту підприємства.

Порядок обліку розрахунків по ПДВ.

Відстроченні податкові зобов'язання, відстрочені податкові активи.

Розрахунки по податку на прибуток, особливості їх визначення та обліку.

Визначення доходів та витрат підприємства.

Порядок обліку розрахунків по податку на прибуток.

Розрахунки по прибутковому податку з громадян, особливості їх визначення та обліку.

Тема 15. Облік зобов'язань за довгостроковими позиками та векселями.

Облік довгострокових кредитів банку, позик і відсотків за користування позиковими засобами.

Документальне оформлення довгострокових кредитів банку.

Синтетичний та аналітичний облік довгострокових кредитів банку.

Облік розрахунків з використанням векселів (виданих, отриманих).

Документальне оформлення розрахунків з використанням векселів (виданих, отриманих).

Синтетичний та аналітичний облік розрахунків з використанням векселів (виданих, отриманих).

Тема 16. Облік довгострокових зобов'язань за облігаціями та з фінансової оренди.

Нормативне забезпечення проведення операцій з облігаціями.

Порядок відображення операцій з облігаціями в обліку, відображення процентів за облігаціями в складі доходів підприємства.

Синтетичний та аналітичний облік розрахунків з використанням облігацій.

Фінансова оренда: поняття, види, нормативне забезпечення.

Синтетичний та аналітичний облік розрахунків за фінансовою орендою.

Тема 17. Облік доходів, витрат і фінансових результатів діяльності підприємства.

Схема формування інформації про випуск продукції (варіанти обліку випуску продукції); про готову продукцію, її складі і способах оцінки.

Доходи організації, поняття, їхній склад. П(С)БУ 15 “Доходи” Момент визнання доходу і його відображення в облікових регістрах (варіанти облікової політики для цілей бухгалтерського обліку й оподаткування). Особливості обліку доходів від безоплатно отриманого майна.

Господарські операції по обліку відвантаження і продажів продукції (робіт, послуг), їхнє документування.

Визначення і списання фінансових результатів від продажу продукції (робіт, послуг) і товарів. Операційні доходи і витрати, їхній склад, облік і визначення фінансових результатів.

Позареалізаційні доходи і витрати, їхній склад, облік і визначення фінансових результатів. Облік надзвичайних доходів і витрат.

Тема 18. Облік формування і змін статутного капіталу.

Власний капітал як джерело фінансування підприємств. Нормативне забезпечення та порядок формування статутного капіталу.

Статутний капітал, облік його формування і змін на підприємствах різних організаційно - правових форм власності.

Синтетичний та аналітичний облік статутного капіталу.

Тема 19. Облік резервного капіталу, вилученого капіталу та нерозподіленого прибутку.

Облік резервного капіталу. Облік додаткового капіталу.

Облік спеціальних фондів і цільового фінансування. Облік резервів (по сумнівних боргах, під знецінення цінних паперів). Облік резервів майбутніх витрат і платежів. Облік дивідендів (нарахованих). Облік нерозподіленого прибутку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бруханський Р. Ф. Бухгалтерський облік : підручник. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 480 с.
2. Шквір В.Д., Загородній А.Г., Височан О.С. Інформаційні системи і технології в обліку та аудиті: підручник. 4-те вид., доопрац. і допов. Львів: Видавництво Львівської політехніки. 2017. 404 с.
3. «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73 (Редакція станом на 14.03.2017) // База даних «Законодавство України» / Мінфін України. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення 02.02.2020).
4. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV (Редакція станом на 01.01.2018) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 02.02.2019).
5. Закон України «Про оплату праці» № 108/95-ВР від 24.03.95 (Редакція станом на 01.01.2017) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 02.02.2020).

6. Закон України «Про відпустки» № 504/96-ВР від 15.11.1996 (Редакція станом на 20.01.2018) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 02.02.2020).
7. Законом «Про внесення змін у деякі законодавчі акти України стосовно погодинної оплати праці» від 25.06.2009 N 1574-VI (Редакція станом на 25.06.2009) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1574-17> (дата звернення 02.02.2020).
8. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 № 2464-VI (Редакція станом на 19.04.2018) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2464-17> (дата звернення 02.02.2020).
9. Закон України «Про колективні договори і угоди» від 01.07.1993 № № 3356-XII (Редакція станом на 01.01.2015) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3356-12> (дата звернення 02.02.2020).
10. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 28.12.2014 № № 77-VIII (Редакція станом на 05.10.2016) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/77-19> (дата звернення 02.02.2020).
11. Інструкція по застосуванню Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 (Редакція станом на 05.01.2018) // База даних «Законодавство України» / Мінфін України. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (дата звернення 02.02.2020).
12. Кодекс законів про працю України: Закон України від 10.09.1996 № 357//96-ВР (Редакція станом на 20.01.2018) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/322-08> (дата звернення 02.02.2020).
13. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств й організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291 (Редакція станом на 09.12.2011) // База даних «Законодавство України» / Мінфін України. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11> (дата звернення 02.02.2020).
14. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (Редакція станом на 19.04.2018) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 02.02.2020).

15. Ткаченко, Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність : підручник / Н. М. Ткаченко ; МОН України. 8-е вид., доп. і перероб. К. : Алерта, 2017. 928 с.
16. Шара Є. Ю., Соколовська-Гонтаренко І. Є.. Фінансовий облік II. Навч. посіб. К. : «Вид-во «Центр учбової літератури», 2018. 308 с.
17. Фінансовий облік : підруч. / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. В. Гудзь та ін. – 4-те вид. [доп. і перероб.]. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 451 с.
18. Цивільний Кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV (Редакція станом на 17.06.2018) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 02.02.2020).

Інформаційні ресурси

http://www.nau.kiev.ua	База даних нормативних актів України
http://alpha.rada.kiev.ua	Законодавство України
http://www.rada.kiev.ua	Законодавство України
http://www.zakon.gov.ua	Законопроекти України. Посилання, коментарі.
http://www.ufs.kiev.ua	Інформ. агентство "Укр. фінансовий сервер"
http://www.dinai.com	Компанія "Дінай" - Інформаційна підтримка бізнесу; - Законодавчі бази.
http://www.info.resourcecorp.net	Компанія "ІнформРесурсАГ": - Програма "Лоцман" – законод. база; - Журнал "Обзори зак-ва України"; Компанія "Інформтехника".
http://www.nau.kiev.ua	Новини, фінанс. інформ-ція, Бізнес-
http://www.liga.kiev.ua	форум, законод. база
http://www.informjust.kiev.ua	Нормативні док-ти України
http://www.ibtci.kiev.ua	Проект по реформуванню банківської системи України
http://banker.kiev.ua	Різна інформація про банки України
http://members.xoom.com/hooke	Різна інформація про банки України

ПРОГРАМА КУРСУ «УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК»

Тема 1. Мета, зміст і організація управлінського обліку.

Управлінський облік в системі управління підприємством. Історія виникнення і розвитку управлінського обліку. Концепція управлінського обліку та схеми його організації. Предмет, метод, функції і принципи управлінського обліку.

Роль бухгалтера-аналітика в інформаційному забезпеченні процесу ухвалення управлінських рішень. Користувачі інформації, що формується у рамках облікових процедур.

Проблеми впровадження управлінського обліку в Україні. Відмінності та взаємозв'язок фінансового, управлінського та податкового обліку. Еволюція управлінського обліку.

Тема 2. Класифікація і поведінка витрат.

Економічна суть витрат. Економічні та бухгалтерські витрати. Витрати і собівартість продукції.

Класифікація витрат за різними ознаками та її практичне значення. Структура витрат і фактори, що її визначають. Різні напрями визначення структури витрат та їх практичне значення. Поведінка витрат та методи визначення функції витрат.

Тема 3. Методи обліку і калькулювання витрат.

Роль калькулювання в управлінні витратами. Загальна характеристика систем калькулювання. Принципи калькулювання. Об'єкт витрат, об'єкт калькулювання; калькуляційні одиниці (носії витрат).

Методи калькулювання та їх залежність від особливостей виробництва продукції.

Позамовне калькулювання: сфери застосування та особливості. Попроцесне калькулювання: основні варіанти методу та умови їх використання.

Основні способи розподілу накладних витрат.

Калькулювання на основі діяльності (ABC).

Особливі і перспективні методи калькулювання собівартості (TargetCosting, KaizenCosting и др.)

Тема 4. Облік і калькулювання за повними витратами

Облік прямих витрат.

Класифікація і аналіз накладних витрат. Розміщення і розподіл виробничих накладних витрат. Поглинання накладних витрат.

Система обліку повних витрат: переваги і недоліки. Вплив вибраного методу на величину фінансових результатів діяльності підприємства.

Тема 5. Облік і калькулювання за змінними витратами.

Суть методу директ-костинг. Змінні витрати. Постійні витрати. Концепція маржинального прибутку.

Формат визначення фінансового результату при калькулюванні змінних витрат. Переваги та недоліки системи калькулювання змінних витрат.

Тема 6. Облік і калькулювання за нормативними витратами.

Поняття норм, нормативів, стандартів. Історія розвитку і впровадження нормативного методу обліку витрат і калькулювання.

Характеристика нормативного методу обліку і калькулювання. Система обліку „стандарт-кост”.

Організація нормативного господарства підприємства і складання нормативних калькуляцій. Облік зміни норм. Методика і техніка обліку відхилень від норм. Аналіз відхилень від норм і управління за ними.

Тема 7. Аналіз взаємозв'язку «затрати - обсяг-прибуток»(CVP-аналіз).

Мета, суть, методи аналізу «витрати - обсяг - прибуток» (CVP) та сфера його застосування. Припущення, що покладені в основу аналізу безбитковості. Економічне значення моделювання та аналізу цього співвідношення.

Роль маржинального прибутку в аналізі та прийнятті рішень. Безбитковість і безпека діяльності підприємства та його підрозділів.

Методи аналізу чутливості прибутку. Запас міцності (маржа безпечності) і ступінь ризику. Операційний ліверидж (важіль), визначення його та застосування в оперативному аналізі. CVP-аналіз в умовах виробництва декількох видів продукції.

Тема 8. Аналіз релевантності інформації для прийняття управлінських рішень.

Загальна характеристика процесу ухвалення рішень. Релевантний підхід до управління. Релевантна інформація: суть, критерії визначення, характеристика даних.

Пошук альтернативних варіантів дій і вибір найбільш оптимального з них. Оптимальне використання ресурсів за наявності обмежень.

Рішення, що стосуються ціноутворення.

Тема 9. Бюджетування і контроль.

Суть бюджетування і види бюджетів. Складання і узгодження бюджетів. Контроль виконання бюджетів і аналіз відхилень.

Зведений бюджет підприємства та його складові. Складання бюджету продажу та визначення можливих надходжень від продажу. Бюджет виробництва, бюджети прямих та накладних витрат. Складання бюджету грошових коштів.

Гнучкі та фіксовані бюджети. Контроль виконання бюджетів та аналіз відхилень.

Тема 10. Облік і контроль за центрами відповідальності.

Децентралізація управління і концепція центрів відповідальності. Принципи оцінки діяльності центрів відповідальності.

Оцінка діяльності центрів витрат на основі стандартних витрат. Визначення стандартних витрат (норм витрат). Розрахунок та аналіз відхилень від стандартних. Організація внутрішньогосподарської звітності центрів відповідальності.

Поняття про трансфертне ціноутворення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Атамас П.Й. Управлінський облік [Текст] : [Слайд-конспект] /. Атамас П.Й. [та ін.].- Дніпропетр. ун-т економіки та права, 2006. - 128 с.
2. Аткинсон Э. Управленческий учет [Текст] : /Э. Аткинсон, Р. Банкер, Р. Каплан, М. Янг.- 3-е издание: Пер. с англ.. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2005.–879 с.
3. Бандура З.Л. Облік і аналіз в системі стратегічного управління підприємством: монографія / З.Л. Бандура, В.Р. Шевчук, Л.В. Семенюк. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2016. – 248 с.
4. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський управлінський облік [Текст] : Підруч. для студ. спец. "Облік і аудит" вищ. навч. закл. / Бутинець Ф.Ф. - Житомир : ПП "Рута", 2002. - 479 с.
5. Вахрушина М. А. Управленческий учет для менеджеров: полный курс МВА / М. А. Вахрушина, М. И. Сидорова, Л. И. Борисова. – КноРус 2018. – 320 с.
6. Вахрушина М.А., Пашкова Л.В. Бюджетирование в системе управленческого учета предприятий малого бизнеса: методика и организация постановки : монографія. М. : Вузовский учебник ; ИНФРА-М, 2014.
7. Вербило О. Ф. Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Управлінський облік [Текст] : [навч. посібник] /Вербило О. Ф. [та ін.]- К.: Лібра, 2011. - 391 с.
8. Войнаренко М.П. Управлінський облік : підручник для вищ. навч. закладів / М.П. Войнаренко, Л.П. Радецька, Л.В. Овод. – Хмельницький: ХНУ, 2013. – 363 с.
9. Гарасим П.М., Журавель Г.П., Хомин П.Я. Курс управлінського обліку: Навч. посіб. – К.: Знання, 2007 – 314с.
10. Голов С.Ф. Управлінський облік. Підручник / С.Ф. Голов. Київ: «Центр учбової літератури», 2018. 534 с.

11. Партин Г.О. Управлінський облік: підручник /Г.О.Партин, А.Г.Загородній, Т.І.Свідрик, А.І.Ясінська, Т.М. Бойчук. Львів:Видавництво Львівської політехніки, 2017. 340 с.

12. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: Підручник / М. Ф. Огійчук, Л.О. Сколотій, М. І. Беленкова та ін. / За ред. проф. М. Ф. Огійчука. 7-ме вид., перероб. і допов. К. : Алерта, 2016. 1040 с.

13. Цал-Цалко Ю.С. Управлінський облік: підручник/ Ю.С.Цал-Цалко, Ю.Ю.Мороз, Н.І.Цегельник. – Житомир: ПП «Рута», 2015. – 632с.

14. Charles T. Horngren, Gary L. Sundem, Jeff O. Schatzberg, Dave Burgstahler Introduction to management accounting // Pearson Prentice Hall, 2008 - P. 831

15. Anthony A. Atkinson, Robert S. Kaplan, Ella Mae Matsumura, S. Mark Young Management accounting // Pearson Prentice Hall, 2004 – P. 598

Інформаційні ресурси

1. Загальноакадемічний портал наукової періодики. Національна академія наук України / Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/NTI/search.html>.

2. Журнал «Бухгалтерський облік і аудит»;

3. Журнал «Податки і бухгалтерський облік»

4. <http://www.dtk.com.ua>

5. <http://www.buhgalteria.com>

6. <https://www.cimaglobal.com/Starting-CIMA/>

ПРОГРАМА КУРСУ

«ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ»

Тема 1. Права та обов'язки податкових органів

Законодавча база регламентуюча податковий контроль в Україні.

Функції податкових органів.

Права податкових органів.

Обов'язки податкових органів.

Комерційна тайна.

Міри відповідальності податкових органів за порушення посадовими особами своїх обов'язків.

Податкова міліція, її функції, права та обов'язки

Тема 2. Права та обов'язки платників податків

Законодавча база регламентуюча права та обов'язки платників податків.

Права платника податків.
Обов'язки платнику податків.
Строки позовний давності.
Сутність безнадійного податкового боргу.

Тема 3. Види податкових перевірок

Камеральна перевірка.
Планові виїзні перевірки.
Непланові виїзні перевірки.
Вимоги до непланових виїзних перевірок.
Зустрічна перевірка.
Повторні перевірки.
Перевірки, проводимо по проханню суб'єкту підприємницької діяльності.
Строки перевірок.
Вимоги до проведення перевірок.
Зустрічна зв'язка.

Тема 4. Порядок вилучення документів у платників податків

Перелік документів, які можливо вилучати.
Порядок вилучення документів.
Вимоги до вилучення оригіналів документів.
Вилучення комп'ютерів на підприємствах.
Оформлення документів по вилученню документів.
Порядок складання опису та протоколу по вилученню документів.

Тема 5. Порядок проведення податкових перевірок

Етапи податкової перевірки.
Складання графіку перевірки.
Складання плану перевірки.
Оформлення документів на перевірку.
Журнал реєстрації перевірок.
Адміністративний арешт активів.
Основні питання, які розглядаються при перевірці податковими органами.
Перевірка первинних документів.
Сполошний та вибірковий метод перевірки.
Перевірка по формальному принципу.
Порядок проведення контрольної закупки товарів.

Тема 6. Порядок складання акту по результатам перевірки та сплати фінансових санкцій

Структура акту перевірки.
Вимоги до описової частини акту.
Вимоги до результативної частини акту перевірки.

Помилки, які допускаються при складанні акту перевірки.
Підписання акту перевірки.

Тема 7. Відповідальність платника податків за порушення податкового законодавства

Фінансові санкції за порушення податкового законодавства.

Основні види порушень, за які накладаються штрафи.

Порядок розрахунку пені.

Адміністративні штрафи.

Оскарження дій податкових органів.

Терміни сплати штрафних санкцій.

Адміністративна відповідальність платників податків за порушення податкового законодавства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Державний податковий аудит в умовах ринкової економіки України / В.В. Глущенко, І.Є. Риженко. – Х.: Віровець А.П. «Апостроф», 2012. 173 с.
2. Деякі питання електронного адміністрування податку на додану вартість: постанова КМУ від 16.10.2014 № 569 (редакція станом на 19.07.2017) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/569-2014-п/paran11#n11>
3. Завгородний В. Л. Налоги и налоговый контроль в Украине. К.: А.С.К., 2000.639с.
4. Камлик М.І. Судова бухгалтерія : Підручник .-К.:Атіка, 2000. 336с.
5. Кім Ю.Г. Бухгалтерський та податковий облік. Первинні документи та порядок їх заповнення: навч.пос. / К :Знання, 2014. 600 с.
6. Кучерявенко Н.П. Налоговое право : Учебник.-Харьков : Легас, 2001. 584с.
7. Лушкін В.А., Понікаров В.Д., Ялдин І.В., Ачкасов А.Є.. Контроль і ревізія підприємств: Навч. посібник. Житомир. 2000. 368с.
8. Максимова В.Ф., Артюх О.В. Облік у системі оподаткування: навч. посібник. / Одеса: ОНЕУ, 2013. 267 с.
9. Малишкін О.І. Облік і аудит податків в Україні: теорія, методологія, практика: навч.-практ. посіб./ К: ЦУЛ, 2013 . 376 с.
- 10.Налоги : Учебн. пособие / В.В. Буяковский, В.Я. Кармазин, С.В. Каламбет, О.А. Водолазская; Под ред. В.В. Буяковского. Днепропетровск: Пороги , 1998. 614с.
- 11.Податковий облік і аудит: підручник для вузів / М.П. Войнаренко, Г.В. Пухальська. К.: Академія, 2009. 357 с.
- 12.Податковий контроль: підручник для вузів / П.Ю. Буряк, Б.А. Карпінський, Н.С. Залуцька, В.З. Білінський. К.: Хай Тек Прес, 2007. 607 с.

13. Податкова система України: Підручник / В.М. Федосов, В.М. Опарін, Г.О. П'ятаченко та ін. / за ред. В.М. Федосова. К.: Либідь, 1994. 464с.
14. Податковий кодекс України: кодекс від 02.12.2010 № 2755-IV (редакція станом на 19.04.2019) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/para8575#n8575i>
15. Податковий контроль в Україні: проблеми та пріоритети підвищення ефективності: монографія / М. Мельник, І. Лещух ; НАН України, Держ. установа "Ін-т регіон. Дослід. ім. М. І. Долішнього НАН України". Львів : Ін-т регіон. дослідж. ім. М. І. Долішнього, 2015. 328 с.
16. Податковий контроль : навч. посіб. / В. В. Андрійович ; Терноп. нац. екон. ун-т, Ф-т фінансів. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 228 с.
17. Ревич С. Як проводяться камеральні перевірки. Особливості проведення документальних перевірок податкової звітності з податку на прибуток та ПДВ // Дебет-кредит. 2001. №50. С.23-25.
18. Тимченко О.М. Податковий менеджмент: Навч. – метод. посібник для самост. вивч. диск. К.: КНЕУ. 2001. 150 с.
19. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність : підручник./ К. : Алерта, 2013. 256 с.
20. Фінансове право : Підручник / (Алісов Е.О., Воронова Л.К., Калькаленко С.Т. та ін.); керівник авт. колективу і відп. ред. Л.К.Воронова. –Х.:Фірма «Консум», 1998. 496с.

Інформаційні ресурси

1. Нормативно-правова база / Кабінет Міністрів України; Урядовий портал. – Офіц. веб-сайт. – URL : <http://www.kmu.gov.ua/control/npd/list>.
2. Нормативно-правові акти // Урядовий портал. Єдиний веб-портал виконавчої влади України. URL : http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/category/main?cat_id=32854.
3. Статистична інформація / Офіційний сайт державної служби статистики України. – URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Загальноакадемічний портал наукової періодики. Національна академія наук України / Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/NTI/search.html>.

ПРОГРАМА КУРСУ «ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ В ОПОДАТКУВАННІ»

Тема 1. Теоретичні основи податкового обліку.

Сутність і функції податків. Ознаки податків як особливого виду державних доходів. Сутність і ознаки податкових зборів.

Фіскальна функція податків. Соціальна функція податків. Регулююча функція податків (стимулююча, дестимулююча).

Поняття елемента податку. Структурні елементи податку.

Функціональні елементи податку (суб'єкт оподаткування, об'єкт оподаткування, база оподаткування, ставка податку).

Організаційні елементи податку (порядок нарахування податкових зобов'язань, порядок декларування податкових зобов'язань, податкові пільги, порядок погашення податкових зобов'язань).

Класифікація податків. Поняття податкової системи та податкового законодавства України. Принципи, на яких ґрунтується податкова система України.

Види обліку в умовах ринку та їх порівняльна характеристика. Загальні принципи ведення податкового обліку на підприємстві. Порядок ведення податкового обліку. Методичні та організаційно-технічні засоби ведення податкового обліку.

Тема 2 . Адміністрування податків, зборів, платежів

Контролюючі органи та органи стягнення. Їх права та обов'язки.

Податкова звітність. Поняття податкової декларації, податкового розрахунку. Особи, що несуть відповідальність за складення податкової звітності. Обов'язкові реквізити податкової декларації. Подання податкової декларації до контролюючих органів. Засоби подання декларації. Особливості подання декларації у електронній формі. Строки подання податкових декларацій. Поняття «базового звітного (податкового) періоду». Порядок внесення змін в податкову звітність. Порядок виправлення помилок, що виявлені у раніше поданій декларації. Строки сплати податкового зобов'язання.

Порядок проведення камеральної податкової перевірки. Порядок проведення документальних планових перевірок. Періодичність проведення в залежності від ступеня ризику підприємства. Строки проведення документальних планових перевірок. Порядок проведення документальних позапланових перевірок. Обставини, за яких здійснюється документальна позапланова перевірка. Строки проведення документальних позапланових перевірок. Особливості проведення документальних невізних перевірок. Порядок проведення фактичної перевірки. Обставини, за яких здійснюється фактична перевірка. Строки проведення фактичної перевірки. Умови і порядок допуску посадових осіб контролюючих органів до проведення документальних візних та фактичних перевірок.

Загальні правила оформлення результатів перевірок. Акт податкової перевірки. Довідка щодо податкової перевірки.

Відповідальність платників податків за податкові правопорушення. Види відповідальності за порушення законів з питань оподаткування та іншого законодавства, контроль за дотриманнями якого покладено на контролюючі органи. Порядок нарахування і сплати пені, нарахованої за невиконання податкового зобов'язання.

Тема 3. Податковий облік податку на додану вартість

Теоретична сутність податку на додану вартість. Методи визначення доданої вартості: прямий адитивний, непрямий адитивний, прямого вирахування, непрямого вирахування. Основні переваги і недоліки податку на додану вартість.

Платники податку на додану вартість. Вимоги щодо реєстрації осіб як платників податку. Порядок реєстрації платників податку на додану вартість. Визначення об'єкту оподаткування податком на додану вартість. Операції, які звільнені від оподаткування податку на додану вартість. Операції, які не є об'єктом оподаткування податком на додану вартість. Порядок визначення бази оподаткування податком на додану вартість. Ставки податку на додану вартість.

Податкове зобов'язання з податку на додану вартість та дата виникнення податкових зобов'язань. Податковий кредит з податку на додану вартість та дата виникнення права платника податку на податковий кредит. Електронне адміністрування податку на додану вартість. Податкова накладна. Реєстрація податкових накладних у Єдиному реєстрі податкових накладних.

Відображення податкових зобов'язань та податкового кредиту з податку на додану вартість в системі рахунків бухгалтерського обліку. Відображення в бухгалтерському обліку податкових зобов'язань з ПДВ при продажу товарів (робіт, послуг). Відображення в бухгалтерському обліку податкового кредиту з ПДВ при придбанні товарів (робіт, послуг).

Порядок надання податкової декларації та строки розрахунків з бюджетом з податку на додану вартість. Звітні податкові періоди та строки подання декларації з податку на додану вартість.

Тема 4. Податковий облік податку на прибуток підприємств.

Платники податку на прибуток підприємств. Платники податку з числа резидентів. Платники податку на прибуток з числа нерезидентів.

Порядок визначення об'єкту оподаткування податком на прибуток підприємств. Ставки податку на прибуток підприємств. Порядок обчислення та сплати податку на прибуток підприємств.

Різниці, які виникають при нарахуванні амортизації необоротних активів. Класифікація груп основних засобів та інших необоротних активів і мінімально допустимі строки їх амортизації. Методи нарахування амортизації основних засобів: прямолінійний, зменшення залишкової

вартості, прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивний. Строки нарахування амортизації нематеріальних активів.

Різниці, що виникають при формуванні резервів (забезпечень). Забезпечення для відшкодування наступних (майбутніх) витрат. Резерв сумнівних боргів. Резерви банків та небанківських фінансових установ.

Різниці, які виникають при здійсненні фінансових операцій.

Особливості оподаткування окремих видів діяльності та операцій. Особливості оподаткування страховика. Різниці щодо операцій з продажу або іншого відчуження цінних паперів, а також операцій з інвестиційною нерухомістю і біологічними активами, які оцінюються за справедливою вартістю. Особливості оподаткування нерезидентів.

Порядок заповнення та строки подання декларації з податку на прибуток підприємств.

Тема 5. Податковий облік акцизного податку

Платники акцизного податку. Реєстрація осіб як платників акцизного податку.

Об'єкти оподаткування. Операції з підакцизними товарами, які не підлягають оподаткуванню. Операції з підакцизними товарами, які звільняються від оподаткування.

База оподаткування у разі обчислення податку із застосуванням адвалорних ставок. База оподаткування у разі обчислення податку із застосуванням специфічних ставок з вироблених на митній території України або ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції). База оподаткування у разі обчислення податку із застосуванням одночасно адвалорних та специфічних ставок податку.

Підакцизні товари. Ставки податку та перелік товарів, з яких справляється акцизний податок. Дата виникнення податкових зобов'язань щодо підакцизних товарів (продукції), вироблених на митній території України. Порядок обчислення податку з товарів, вироблених на митній території України. Порядок обчислення податку з товарів, які ввозяться на митну територію України. Акцизна накладна. Електронне адміністрування реалізації пального.

Порядок заповнення та строки подання декларації з акцизного податку.

Тема 6. Облік податку з доходів фізичних осіб

Платники податку на доходи фізичних осіб. Об'єкт оподаткування ПДФО резидентів. Об'єкт оподаткування ПДФО нерезидентів.

База оподаткування. Загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід платника ПДФО. База оподаткування для доходів, отриманих від провадження господарської або незалежної професійної діяльності. База оподаткування при нарахуванні (наданні) доходів у будь-якій негрошовій формі. Доходи, які не включаються до розрахунку загального місячного (річного) оподаткованого доходу. Ставки податку на доходи фізичних осіб.

Порядок нарахування, утримання та сплати податку до бюджету. Перерахунок податку та податкові соціальні пільги. Перелік податкових соціальних пільг. Вибір місця отримання податкової соціальної пільги. Вибір розміру податкової соціальної пільги та строк її дії. Перерахунок податку та обмеження податкової соціальної пільги.

Особливості нарахування та оподаткування окремих видів доходів. Порядок оподаткування операцій з продажу (обміну) об'єктів нерухомого майна. Порядок оподаткування операцій з продажу або обміну об'єктів рухомого майна. Оподаткування доходу, отриманого платником податку в результаті прийняття ним у спадщину чи дарунок коштів, майна, майнових чи немайнових прав.

Податкові агенти і звітність. Порядок подання річної декларації про майновий стан і доходи (податкової декларації).

Тема 7. Екологічний податок.

Платники екологічного податку. Об'єкт та база оподаткування екологічним податком. Порядок обчислення суми екологічного податку, який справляється за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення. Порядок обчислення суми екологічного податку, який справляється за скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти. Порядок обчислення суми екологічного податку, який справляється за розміщення відходів.

Порядок заповнення та строки подання декларації з екологічного податку.

Тема 8. Облік місцевих податків.

Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки. Платники податку. Об'єкт оподаткування. База оподаткування. Пільги із сплати податку. Ставка податку. Податковий період. Порядок обчислення суми податку. Порядок сплати податку. Строки сплати податку. Єдиний податок.

Тема 9. Облік місцевих зборів.

Збір за місця для паркування транспортних засобів. Платники збору. Об'єкт і база оподаткування збором. Ставки збору. Особливості встановлення збору. Порядок обчислення та строки сплати збору.

Туристичний збір. Платники збору. Ставка збору. База справляння збору. Податкові агенти. Особливості справляння збору. Порядок сплати збору.

ЛІТЕРАТУРА

1. Василенко А. Трансфертно-цінові новинки: що врахувати у 2019 році // *Все про бухгалтерський облік*. 2019. № 10. С.22- 26.
2. Декларування доходів фізосіб: спецвипуск // *Все про бухгалтерський облік*. 2020. № 7. 48 с.
3. Загальнодоступний інформаційно-довідковий ресурс // Інформаційно-довідковий департамент ДФС. URL : <http://zir.sfs.gov.ua/> (дата звернення

- 10.02.2020).
4. Куриляк З. Трансфертне ціноутворення: яке виникнення/погашення кредиторки потрапить до контрольованих операцій // *Все про бухгалтерський облік*. 2019. № 9. С.5-7.
 5. Михайлова І. Річний перерахунок ПДВ: не забудьте зареєструвати РК до старого Нового року // *Все про бухгалтерський облік*. 2020. № 1-2. С.16-18.
 6. Податки, збори, платежі // Державна фіскальна служба України. URL : <http://sfs.gov.ua/podatki-ta-zbori/> (дата звернення 10.02.2020).
 7. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 №2755-VI (Редакція станом на 29.12.2019) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 10.02.2020).
 8. Про затвердження форм та порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість: Наказ Міністерства фінансів України від 28.01.2016 № 21 (Редакція станом на 01.06.2018) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0159-16> (дата звернення 10.02.2020).
 9. Про затвердження форми декларації акцизного податку, Порядку заповнення та подання Декларації акцизного податку: Наказ Міністерства фінансів України від 23.01.2015 № 14 (Редакція станом на 06.06.2017) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0105-15> (дата звернення 10.02.2020).
 10. Про затвердження форми Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь фізичних осіб, і сум утриманого з них податку (форма № 1ДФ) та Порядку заповнення та подання податковими агентами Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь фізичних осіб, і сум утриманого з них податку: Наказ Міністерства фінансів України від 13.01.2015 № 4 (Редакція станом на 01.01.2019) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0111-15> (дата звернення 10.02.2020).
 11. Про затвердження форми Податкової декларації екологічного податку: Наказ Міністерства фінансів України від 17.08.2015 № 715 (Редакція станом на 30.06.2017) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1052-15> (дата звернення 10.02.2020).
 12. Про затвердження форми податкової декларації з податку на прибуток підприємства: Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.2015 № 897 (Редакція станом на 14.12.2018) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1415-15> (дата звернення 10.02.2020).
 13. Про затвердження форми податкової накладної та Порядку заповнення податкової накладної: Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.2015 р. № 1307 (Редакція станом на 01.01.2020) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0137-16> (дата звернення 10.02.2020).